

29.10.2015

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle tupakkalaksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

LAUSUNTOYHTEENVETO

Hallituksen esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi tupakkalaki. Lailla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin uusi tupakkatuotedirektiivi. Lisäksi toteutettaisiin muita uudistuksia, joilla pyritään ehkäisemään tupakkatuotteiden käytön aloittamista ja nikotiiniriippuvuuden syntymistä, edistämään tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden käytön lopettamista sekä suojelemaan väestöä altistumiselta tupakansavulle.

Tupakkatuotedirektiivistä johtuvia muutoksia olisivat muun muassa tiettyjen lisäaineiden kieltäminen tupakkatuotteista sekä savukkeita ja kääretupakkaa koskeva tunnusomaisten tuoksujen ja makujen, kuten mentolin, kieltö. Tupakkapakkauksiin vaadittaisiin tupakkatuotedirektiivin mukaiset yhdistetyt terveystietovaroitukset, jotka koostuvat varoitustekstistä ja sitä vastaavasta kuvasta. Sähkösavukkeet ja niissä käytettävät nikotiini- ja muut nesteet otettaisiin kattavasti tupakkalain sääntelyn piiriin. Tuotteiden olisi täytettävä tupakkatuotedirektiivin mukaiset tiukat laatu- ja turvallisuusvaatimukset, ja niiden tuominen markkinoille edellyttäisi ennakoilmoitusta.

Tupakkatuotedirektiivistä johtuvien muutosten lisäksi esityksessä ehdotetaan esimerkiksi kaikkien savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja maahantuonnin kieltöä, aikarajaa Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista tapahtuvalle maahantuonnille, tiettyjen tuotteiden etämyynnin kieltöä ja tukkumyynnin säättämistä ilmoituksenvaraiseksi. Tupakointikieltoja laajennettaisiin ja asuinyhteisöjen mahdollisuuksia rajoittaa parveketupakointia lisättäisiin.

Sähkösavukkeille ja nikotiininesteille ehdotetaan kansallista lisäsääntelyä, johon kuuluisivat esimerkiksi ostoikäraja, myynnin luvanvaraistaminen, markkinointi-, esilläpito- ja etämyyntikiellot, makuaineiden kieltäminen, maahantuonnin rajoittaminen sekä käyttökiellot tiloissa, joissa ei saa tupakoida. Myös tupakan vastikkeille, kuten niin sanotulle energianuskalle, ehdotetaan nykyistä tiukempaa sääntelyä.

Lausuntoyhteenvedon tiivistelmä

Tupakkalain kokonaisuudistusta koskevia lausuntoja saatiin 68 eri taholta (lausunnon antaneet lueteltu yhteenvedon lopussa). Lausunnot jakautuivat melko jyrkästi kahteen osaan – rajoituksia kannattaviin ja niitä vastustaviin. Useat eri terveyden ja hyvinvoinnin alan toimijat kannattivat esitettyjä rajoituksia ja olisivat usein toivoneet luonnoksessa esitettyä tiukempaa sääntelyä. Elinkeinotoimijat puolestaan pääosin vastustivat esitettyjä rajoituksia ja vaativat pitäytymään EU-direktiivin edellyttämällä vähimmäissääntelyn tasolla. *Lapsiasiavaltuutettu* esittää, että lakiin lisätään erillinen luku

lapsivaikutusten arvioinnista ja korostaa, että lapsivaikutusten arviointi on aina tehtävä kokonaisuutena. Lausunnon mukaan on tärkeää varmistaa, että tehdyt ratkaisut ovat lapsen edun mukaisia. *Valvira* ja *oikeusministeriö* esittävät lausunnossaan useita teknisiä huomioita ja korjauksia. *Ahvenanmaa* noudattaa omaa tupakkalakiaan eikä ottanut lausunnossaan tarkemmin kantaa tupakkalain kokonaisuudistukseen.

Tupakkalakiluonnosta yleisesti kannattavat

Lausuntonsa antaneet viranomaiset sekä useimmat järjestöt pitävät tupakkalain kokonaisuudistusta tarpeellisena ja kannattavat esitettyjä uudistuksia. Järjestöt pitävät tärkeänä tavoitetta tupakkatuotteiden sekä muiden nikotiinituotteiden käytön loppumisesta Suomessa ja kannattavat EU-direktiiviä pidemmälle menevää kansallista sääntelyä. Monet ilmaisevat lausunnossaan kuitenkin pettyneensä siihen, että osa toivotuista uudistuksista jäi tästä lakiluonnoksesta vielä puuttumaan ja lakiin esitettiin korjauksia ja lisäyksiä. Terveysjärjestöjen lausunnoissa korostetaan, etteivät tupakkatuotteet ole tavallisia kulutusyhödykkeitä, vaan monin tavoin terveydelle haitallisia tuotteita. Järjestöt kannattivat, että myös sähkösavukkeet ja nikotiininesteet tulisivat tupakkalain sääntelyn piiriin, ja että niitä kohdeltaisiin lainsäädännössä samalla tavalla kuin tupakkatuotteita.

Tupakkalakiluonnosta yleisesti vastustavat

Tupakkateollisuuden, sähkösavukeyritysten ja muiden elinkeinoalan toimijoiden lausunnoissa lähtökohtaisesti vastustetaan direktiivin ylittävää ja sen ulkopuolista kansallista sääntelyä ja pidetään useita esitettyjä muutoksia perusteettomina. Useissa lausunnoissa rajoitusten katsotaan johtavan kilpailuvääristymien syntymiseen ja suomalaisten elinkeinonharjoittajien aseman heikentymiseen. Lausunnoissa myös vedotaan hallitusohjelmaan ja pidetään direktiivin ylittävää kansallista lisäsääntelyä hallitusohjelman vastaisena.

Tupakkateollisuus ilmaisee huolensa lain täytäntöönpanoon liittyen ja kritisoi sitä, ettei olennaisista tuotteiden valmistusprosessiin liittyvistä asioista ole vielä selvyyttä. Sähkösavukeyritykset pitävät tupakoinnin ja nikotiinin käytön loppumisen tavoitteita ristiriitaisina, sillä he eivät pidä näitä haittavaikutuksiltaan millään lailla verrannollisina keskenään. Sähkösavukkeen puolustajat vastustavat sähkösavukkeeseen kohdistuvia rajoituksia ja heidän mukaansa sähkösavuketta ei itse asiassa tulisi lainkaan säädellä tupakkalailla. Sähkösavuketta korostetaan näissä lausunnoissa mahdollisuutena tupakoinnin lopettamiseen ja siitä erossa pysymiseen, eikä sen haittoja pidetä savukkeisiin verrattavina.

Luku 1. Yleiset säännökset

Lääkärit tupakkaa vastaan verkosto esittää, että 1 lukuun lisätään henkilövahingon määritelmä ja lakiin kokonaan uusi luku, jossa säädettäisiin tupakka- ja nikotiinituotteiden aiheuttamien hoito- ja kuntoutuskustannusten korvaamisesta.

Tukes ja *Työ- ja elinkeinoministeriö* esittävät harkittavaksi, että nikotiinitonta nestettä sisältävät laitteet, ns. ”e-karkit” ja ”e-sishat” sisällytettäisiin sähkösavukkeen määritelmään eikä tupakan vastik-

keen määritelmään. Määritelmissä tulisi *Tukesin* mukaan lisäksi tarkentaa, mihin kaikkiin kohtiin nikotiinin neste sisältyy.

Lääketeollisuus ry kannattaa linjausta, jonka mukaan lääkelain mukaisen myyntiluvan saaneet nikotiinivalmisteet kuuluisivat jatkossakin lääkelain piiriin, vaikka nikotiininesteet muutoin kuuluvat tupakkalain soveltamisalaan.

Luku 2. Viranomaiset

Tulli, Valtiovarainministeriö ja Valvira toivovat, että *Tulli* mainittaisiin luvussa selvemmin tupakkalain valvovana viranomaisena. *Valvira* toivoo lisäksi eri viranomaisten työnjaon selkeyttämistä, jotta päällekkäisen työn tekemiseltä ja epäselvyyksiltä vältyttäisiin. *Aluehallintovirastot* ja *Valvira* toivovat lakiin lisättäväksi aluehallintovirastoille oikeutta käsitellä tupakkalakia valvovan kunnan viranomaisen toiminnasta tehtyjä kanteluita. Myös *oikeusministeriö* toivoo viranomaisten tehtäviä selkeyttävän.

Monissa lausunnoissa nostettiin esille hallitusohjelman tavoite kuntien tehtävien vähentämisestä ja esimerkiksi *Valtiovarainministeriö* esittää tupakkalakiluonnoksessa kunnille osoitettuja tehtäviä siirrettäväksi aluehallintovirastoille.

Luku 3. Tupakkatuotteita koskevat vaatimukset ja ilmoitukset

Terveyden ja hyvinvoinnin alan järjestöt, *Tulli, Aluehallintovirastot* ja *SAK* kannattavat lakiesityksen luonnoksessa esitettyä tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltämistä, sillä niiden käyttö houkuttelee erityisesti nuoria tupakointikokeiluihin ja tekee tupakkatuotteiden käytöstä miellyttävämpää. *Tulli* huomauttaa, että kiello saattaa kuitenkin lisätä laitonta tuontia, mikä asettaa haasteita *Tullin* valvonta- ja rikosentorjuntatoiminnoille. *Suomen ASH ry:n* mukaan kaikkien tupakkatuotteiden kaikki tupakan omaa makua muuttavat lisäaineet tulisi kieltää ja saman tulisi koskea myös omaan käyttöön maahan tuotavaa nuuskaa. *Lääkärit tupakkaa vastaan* esittää, että makuaineiden kiellon lisäksi tulisi kieltää myös nikotiinin imeytymistä parantavien lisäaineiden ja elimistössä nikotiinivaikutusta vahvistavien aineiden käyttö.

Tupakkateollisuus ja elinkeinonharjoittajat kritisoivat tunnusomaisten makujen ja tuoksujen kielloa eivätkä katso makuaineiden lisäävän tupakointia. Makuaineiden kiellolle vaaditaan vähintään kahden vuoden siirtymäaikaa.

Tupakkateollisuuden lausunnoissa suhtaudutaan kriittisesti lakiluonnoksessa esitettyyn vaatimukseen toimittaa markkinatutkimuksia, kohderyhmätutkimuksia ja uusien tuotteiden kohdalla riski-hyöty-analyyssejä viranomaiselle. Tätä vaatimusta ylimääräisten tutkimusten teettämisestä tulisi lausuntojen mukaan selventää ja maksuperusteet tulisi kirjata yksilöidymmin asetukseen.

Luku 4. Eräitä muita tuotteita koskevat vaatimukset ja ilmoitukset

Sähkösavukkeisiin kohdistuva sääntely oli vahvasti esillä lausunnoissa useiden viranomaisten ja järjestöjen kannattaessa ja elinkeinonharjoittajien pääasiassa vastustaessa esitettyjä säännöksiä. Kan-

nattajista muun muassa SAK pitää kaikkia luvussa esiintyviä kieltoja ja vaatimuksia perusteltuina. Sähkösavukkeissa käytettäviä nikotiininesteitä pidetään terveysjärjestöjen lausunnoissa erittäin myrkyllisinä ja riippuvuutta aiheuttavina. Lausunnoissa korostetaan, että tupakkatuotteita koskevan sääntelyn tulee koskea myös sähkösavukkeita. Makuaineiden ja tupakan vastikkeiden tiukempaa sääntelyä kannatettiin, sillä niiden katsottiin houkuttelevan erityisesti lapsia ja nuoria. Makuaineiden kieltäminen herätti puolestaan sähkösavukeyritysten ja käyttäjien lausunnoissa vastustusta.

Muutamien lausunnonantajien mukaan lakiesityksessä ehdotettu sähkösavukkeenesteiden nikotiinin enimmäispitoisuus on liian korkea, jolloin tuotteiden käyttötarkoituksen ei voi katsoa olevan tupakkariippuvuuden lopettaminen vaan nikotiiniriippuvuuden ylläpito.

THL ja *Savuton Suomi 2030 -verkosto* katsovat, ettei uusia nikotiinituotteita tulisi lainkaan saattaa markkinoille Suomessa, mutta jollei tuotteita voida kieltää, niiden tulee olla tiukasti säädeltyjä. *THL:n* mukaan nikotiinia sisältävien sähkösavukkeiden, täytesäiliöiden ja patruunoiden tuoteluokan myynnin ja maahantuonnin kieltäminen ei olisi yhteisöoikeuden kannalta poissuljettua. *THL:n* mukaan lakiesityksessä ei ole riittävän selkeästi otettu kantaa siihen, miksi nikotiinia sisältäviä sähkösavukkeita ja täyttösäiliöitä ei voitaisi edelleen pitää lääkkeinä ja ehkäistä tätä kautta niiden pääsy Suomen markkinoille.

Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry puolestaan kannattaa direktiivin tuomaa nikotiininesteiden myynnin sallimista ja vastustaa tupakkadirektiiviä kireämpiä säännöksiä sähkösavukkeiden vähittäismyyntiin Suomessa. Makuaineiden tulisi *MaRan* mukaan olla sallittuja harmaiden markkinoiden estämiseksi.

Sähkösavukkeen puolustajien mukaan sähkösavukkeita ei kuuluisi lainkaan säädellä tupakkalailla ja esitettyjä kieltoja ja rajoituksia vastustetaan voimakkaasti. Sähkösavukkeen katsotaan olevan haittona ja vähentävä tuote eikä sen uskota houkuttavan nuoria tupakoimaan. Sähkösavukkeen puolustajat vaativat myös kuuden kuukauden etukäteisilmoitusvelvollisuuden poistamista nikotiinia sisältämättömistä sähkösavukkeista ja kritisoivat sähkösavukkeita koskevia laadullisia vaatimuksia.

Sähkösavukeyritykset ja sähkösavukkeiden käyttäjät vastustavat makuaineiden kieltä ja uskovat kieltämisen lisäävän harmaata kauppaa ja nesteiden vaarallista kotivalmistusta. *SIA Paul Saar Holdings* esittää, että makuaineiden tulisi olla sallittuja, mutta niiden nimeämisen tulisi olla neutraalia, jottei se houkuttaisi nuoria kokeilemaan sähkösavukkeita. Muiden sähkösavukeyritysten ohella myös *Paul Saar Oy* vastustaa makuaineiden kieltä, mutta esittää vaihtoehdoksi, että makunesteet rajoitettaisiin 2 makuu / valmistaja. Tarjoamalla mahdollisuus lailliseen makuainekauppaan saataisiin lausunnon mukaan ehkäistä harmaata kauppaa ja ihmisten omia makuaineseikoituksia, joiden turvallisuutta pidetään kyseenalaisena.

Luku 5. Vähittäismyyntipakkaukset

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin alan toimijat ja viranomaiset kannattavat esitettyjä varoitusmerkintöjä. Elinkeinonharjoittajien lausunnoissa ei juurikaan otettu kantaa varoitusmerkintöihin, sillä määräykset tulevat suoraan EU-direktiivistä. *MaRa* katsoo, että laivoissa myytävissä tupakka-askeissa tulee olla samat direktiiviin perustuvat varoitusmerkinnät, kuin Suomessa myytävissä tupakka-askeissa. Sikarintuottajat ja -maahantuojat kuitenkin vastustavat ehdotusta, jonka mukaan kuvavaroitukset vaadittaisiin myös sikareihin, pikkusikareihin ja piipputupakkaan. Yhtenäisten varoitusmerkintöjen

vaatimus nähdään ongelmalliseksi, sillä sikareita myydään paljon kappalemyyntinä, hyvin erilaisissa pakkauksissa, kuten esimerkiksi puulaatikoissa ja lisäksi sikareiden valmistus on pienimuotoisempaa kuin savukkeiden. Varoitusmerkinnät aiheuttaisivat lausujien mukaan sikareiden maahan-tuojille ja myyjille lisäkustannuksia ja vaikeuttaisi entuudestaan hankalaa kilpailutilannetta kansainvälisten tupakkayritysten rinnalla.

Terveyden ja hyvinvoinnin alan toimijat pitävät kuvien ja tekstien yhdistelmävaroituksia askeleena oikeaan suuntaan, mutta monet pitivät esitettyjä toimia riittämättöminä ja esittivät WHO:n suositusten mukaisten tuotemerkitöiden, yhtenäisten yleispakkausten käyttöönottoa. *Suomen ASH ry:n* mukaan tuotemerkitöiden pakkausten puuttuminen lakiluonnoksesta tekee tupakkalain kokonaisuudistuksesta auttamattomasti vanhanaikaisen, sillä ne ovat jo käytössä ja yleistymässä ympäri maailmaa. Myös *Valvira* kannattaa yhdenmukaisten pakkausten lisäämistä lakiehdotukseen.

Terveysjärjestöt esittävät, että pakkauksessa tulee olla varoitusmerkintöjen lisäksi yhteystietoja, joista tupakoitsijat saavat tukea tupakkatuotteiden käytön lopettamiseen. Stumppi-neuvonnan puhelinnumeroa, josta tupakoitsijan on mahdollista saada henkilökohtaista tukea, esitettiin lisättäväksi useissa lausunnoissa. Lausunnoissa korostetaan tarvetta ulottaa sääntely myös sähkösavukkeisiin ja nikotiininesteisiin vähittäismyyntipakkausten merkintöjen osalta.

Luku 6. Tupakkatuotteiden jäljitettävyyden

Tulli toivoo omaa rooliaan jäljitettävyydenjärjestelmässä tarkennettavan, jotta laista käy ilmi, että *Tulli* on Suomessa se viranomaisena, joka saisi järjestelmään liittyvän vuosikertomuksen ja jolla olisi pääsy jäljitettävyyttä koskevaan rekisteriin. Tietojen keräämisestä ja tallentamisesta on *Tullille* hyötyä sen valvontatehtävässä ja *Tulli* pitää pääsyään tiedontallennusjärjestelmään tarkoituksenmukaisena.

Luku 7. Myynti ja muu luovuttaminen

Viranomaiset ja järjestöt pääosin kannattavat lakiluonnoksessa esitettyjä rajoituksia. Sähkösavukkeisiin ja etämyyntiin kohdistuva kansallinen lisäsääntely jakoi lausijat karkeasti kahtia, viranomaisten ja terveysjärjestöjen kannattaessa kansallista lisäsääntelyä ja elinkeinotoimijoiden vastustaessa sitä. *Kuntaliitto* kannattaa esitystä, jonka mukaan tukkumyyjien on tehtävä ilmoitus kunnalle tupakan myynnistä.

Sähkösavukkeet

Terveyden ja hyvinvoinnin alan toimijat pitävät sähkösavukkeita ja nikotiininesteitä koskevaa kansallista lisäsääntelyä erittäin kannatettavana ja monet toteavat, että sähkösavuketta tulee koskea yhtä tiukka sääntely kuin tupakkatuotteita. Sähkösavukkeita ja nikotiininesteitä koskevaa ostoikärajaa, myynnin luvanvaraistamista, markkinointi-, esilläpito- ja etämyyntikieltoja, makuaineiden kieltoa, maahantuonnin rajoittamista sekä käyttökieltoa tiloissa, joissa ei saa tupakoida pidettiin järjestökentällä yleisesti hyvin kannatettavina.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää sähkösavuketta koskevaa sääntelyä tilannetta selkeyttävänä ja esittää, että myös niin sanotut e-karkit ja vastaavat tuotteet olisivat sähkösavuketta koskevan sääntelyn

piirissä. Myös *Kouvolan kaupungin* lausunnossa pidettiin hyvänä mitä tahansa toimenpiteitä, jotka rajoittavat sähkösavukkeen saatavuutta ja vähentävät tuotteen houkuttelevuutta nuorille. Myös *Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri* pitää sähkötupakan ja nikotiininesteiden sisällyttämistä tupakkain sääntelyn piiriin erittäin perusteltuna.

Ikäraajat

Lähes kaikki lausunnon antaneet kannattavat esitettyjä ikärajoja. Terveysjärjestöt pitävät ikäsääntelyä erityisen tärkeänä. Sähkösavukkeen puolustajat kannattavat ikärajoja ja lausunnoissa todetaan toimijoiden jo laajalti noudattavan niitä. Myös energianuuskayritykset huomauttavat jo käytössä olevista 18 vuoden ikärajasuosituksista ja esilläoloon liittyvästä itsesäätelystä. Etämyynnin osalta iän tarkistus puolestaan jakoi mielipiteitä kansanterveysjärjestöjen ja kannattaessa etämyynnin kieltä ja elinkeinopuolen vastustaessa ostotilanteen jatkuvaa valvontaa ja liioiteltua varovaisuutta.

Etämyynnin kieltö

Terveyden ja hyvinvoinnin alan toimijat sekä *SAK* ja *Valvira* kannattavat sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden rajat ylittävän sekä kansallisen etämyynnin kieltä. Lausuntojen mukaan kansallisen etämyynnin kiellolla voidaan varmistaa se, että suomalaiset toimijat eivät pääse kiertämään Suomen tupakkalainsäädäntöä sijoittamalla toimintaansa ulkomaille. *Duodecim* vaatii esitystä täydennettävän lisäksi myös etäostamisen kiellolla. Tämä lisäisi sen mukaan etämyyntikiellon johdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta. *MaRa* huomauttaa, että tupakkatuotteiden maahantuonti ja verkkokauppa aiheuttavat merkittävää haittaa kotimaisille yrityksille ja vähentää merkittävästi valtion verotuloja.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri pitää etämyynnin kieltä merkittävänä uudistuksena, mutta on huolissaan sen valvonnan haastavuudesta. *Tulli* ehdottaa etämyynti-termin sisällön tarkempaa määrittelyä tai termin korvaamista toisella, jottei se sekoittuisi valmisteverosäännösten vastaavaan termiin. *Tukes* huomauttaa, että tupakan vastikkeet on jätetty etämyyntikiellon ulkopuolelle.

Tupakka- ja sähkösavukeyritykset vastustavat etämyynnin kieltä ja esitystä pidetään perusteettomana. Rajat ylittävään etämyyntiin suhtaudutaan hieman suopeammin, muuta Suomen sisäisen etämyynnin kieltä vastustetaan ja kiellon katsotaan vaikuttavan ainoastaan ihmisten yhdenvertaisuutta loukkaavasti. Etämyynnin kieltöön esitetään myös kahden vuoden siirtymäaikaa, mikäli kieltö toteutuu.

Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

SAK ja terveysjärjestöt pitävät tupakkatuotteiden nikotiininesteiden luvanvaraisuutta tarpeellisena. Muun muassa *Suomen ASH ry* toi lausunnossaan esiin sähkösavukkeiden ongelmia ja korostaa, ettei sähkösavukkeiden haitoista ole vielä olemassa tieteellistä tutkimusta. *Suomen ASH ry* huomautti sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden myynnin ja markkinoinnin olevan erittäin aggressiivista ja hallitsematonta, minkä vuoksi se pitää erittäin tärkeänä, että niiden myynnistä tulee luvanvaraista ja luvista maksullisia.

Myös *Lääkärit tupakkaa vastaan* -verkosto kannattaa sähkösavukkeiden ja höyrystimien luvanvaraisuutta, mutta vähittäismyyntiluvat tulisi verkoston mukaan säätää määräaikaisiksi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Lisäksi verkosto esittää, että tupakka- ja nikotiinituotteiden vähittäismyyntipaikkojen määrää tulee supistaa tuntuvasti ja keskittää myynti erillisiin tupakkakauppoihin. Myös *Lääkäriliitto* ja *Suomen ASH ry* esittävät vähittäismyyntiin tiukempaa sääntelyä ja erillisiä tupakkakauppoja.

Tulli esittää, että syyllistyminen tupakkatuotteiden maahantuontirikoksiin otettaisiin markkinointi- ja myyntirikosten ohella vähittäismyyntiluvan myöntämisen esteeksi.

Savuttomat tupakkatuotteet

Terveysjärjestöt kannattavat nuuskaa koskevan sääntelyn laajentamista koskemaan muitakin savuttomia tupakkatuotteita. *Lääkäriliitto* esittää savuttomien tupakkatuotteiden täyskieltoa.

Savuttomien tupakkatuotteiden valmistajat vastustavat uusia rajoituksia. Tanskalainen *Tobaksindustrien* pyytää vielä harkitsemaan savuttomien tupakkatuotteiden kieltoja pitäytymään direktiivin edellyttämässä sääntelyssä. *Philip Morris* katsoo esityksen syrjivän laittomasti uusia savuttomia tupakkatuotteita.

Luku 8. Maahantuonti ja hallussapito

Valvira, *Tulli* ja terveysjärjestöt kannattavat lakiluonnoksessa ehdotettuja säännöksiä ja esittävät joitakin tarkennuksia. Elinkeinopuolen lausunnoissa vastustettiin maahantuontirajoitusten kiristystä. Matkustajatuonnin aikarajoitusten sijaan esitettiin määrällisen rajan alentamista. *Oikeusministeriö* ei pidä suotavana alaikäisiä koskevan hallussapitokiellon laajentamista nikotiininesteisiin, koska puhtaasti symbolista lainsäädäntöä tulisi välttää.

Savuttomien tupakkatuotteiden maahantuonti

Monet järjestöt pitivät etenkin nuorten nuuskan käytön lisääntymistä huolestuttavana ja kannattivat savuttomien tupakkatuotteiden maahantuonnin rajoituksia. Lausuntojen mukaan nuuskan maahantuonnin rajoittaminen on tärkeää sen voimakkaan Suomeen suunnatun markkinoinnin vuoksi. Terveysjärjestöjen lausunnoissa pidettiin kannatettavana, että savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja maahantuonnin kielto ulotetaan koskemaan nuuskan lisäksi myös nenänuuskaa ja purutupakkaa. *Filha ry* esittää, että nuuskan maahantuonti tulisi kieltää kokonaan, mutta pitää tuontimäärän pienentämistä kuitenkin kannatettavana askeleena oikeaan suuntaan. *Lääkäriliitto* esittää savuttomien tupakkatuotteiden täyskieltoa ja samalla myös matkustajatuonnin kieltoa.

Myös *Tulli* pitää hyvänä, että maahantuontirajoitusten piiriin sisällytetään nuuskan ohella kaikki muutkin savuttomat tupakkatuotteet. Eryityisesti *Tulli* kannattaa sitä, että savuttomia tupakkatuotteiden maahantuontia koskisi jatkossa vain yhdenlainen määrällinen rajoitus. Nämä uusitukset helpottavat *Tullin* työtä ja vähentävät tulkinnanvaraisuutta. *Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri* pitää nuuskan maahantuonnin valvontaa haasteellisena ilman siihen kohdennettuja lisäresursseja.

Varustamot vastustavat nuuskan matkustajatuonnin rajoitusten kiristämistä ja esittävät, ettei nykyisiä matkustajatuonnin enimmäismääriä muutettaisi.

Sähkösavukkeiden matkustajatuonnin määrällisiä rajoituksia pidetään sähkösavukkeen puolustajien lausunnoissa liian tiukkoina. Esitetyn 10 millilitraa katsotaan riittävän vain 1–6 päivän kulutukseen ja rajoitusta pidetään suhteettomana verrattuna savukkeiden tuontirajoihin.

Matkustajatuonnin aikaraja

Esitettyä 20 tunnin aikarajaa tupakkatuotteiden maahantuonnille ETA-alueen ulkopuolelta pidettiin järjestöjen lausunnoissa tärkeänä keinona ehkäistä rajan tuntumassa tapahtuvaa laitonta kauppaa ja tupakkatuotteiden päätymistä alaikäisille. Myös *Suomen Bensiinikauppiaitten liitto SBL* ja *MaRa* kannattavat ehdotuksessa olevia maahantuontirajoituksia ja matkustajatuonnin aikarajoja. Muun muassa *Suomen ASH* piti kuitenkin 24 tunnin aikarajaa esitettyä 20 aikarajaa parempana valvonnan kannalta.

Tulli pitää aikarajasäännösten valvontaa ongelmallisena. Vaihtoehtona tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden matkustajatuonnin aikarajoitukselle *Tulli* ehdottaa tupakkatuotteiden määrällisen rajan alentamista nykyisestä. Tämä vähentäisi tulkinnan varaa ja madaltaisi puuttumiskynnystä sekä tekisi matkustajatuonnin kautta tapahtuvan salakuljetuksen kannattamattomaksi. *Tupakkateollisuusliitto* pitää harmaatuonnin rajoittamista hyvänä, mutta ehdottaa aikarajoituksen sijaan tupakkatuotteiden määrällisen rajan pudottamista.

Luku 9. Markkinointi- ja esilläpitokiellot

Järjestöt ja viranomaiset yleisesti kannattavat sääntelyn selkeyttämistä ja markkinointi- ja esilläpitokiellojen laajentamista uusiin tuotteisiin, eli sähkösavukkeisiin, nikotiininesteisiin ja tupakanvastikkeisiin. *Oikeusministeriö* ei pidä markkinointikiellon laajentamista uusiin tuotteisiin ongelmallisena, mutta toteaa, että markkinoinnin käsite on väljätkö, eikä sen sisältö ole täysin vakiintunut. Ehdotettua sääntelyä olisi *oikeusministeriön* mukaan tarpeen täsmentää ottamalla lakiin markkinoinnin määritelmä tai käyttämällä markkinoinnin käsitteen sijasta voimassa olevan lain ilmaisuja. *Suomen Bensiinikauppiaitten ja Liikennepalvelualojen Liitto SBL*, *MaRa*, *Päivittäistavarakauppa ry* sekä sähkösavukemyönteiset lausujat vastustavat esilläpitokiellojen laajentamista. *MaRa* vaatii lisäksi, että risteilyaluksia ja maalla toimivia yrityksiä kohdeltaisiin samalla tavalla esilläpitokiellojen suhteen.

Bensiinikauppiaitten ja Liikennepalvelualojen Liitto SBL pitää kanta-asiakaskortteihin liittyvien bonusten kieltoa tupakkatuotteissa erittäin kannatettavana. *Päivittäistavarakauppa ry* ja *MaRa* puolestaan vastustavat hintahyvityskieltoa. *Oikeusministeriö* katsoo, että ehdotettu hintahyvityksen kielto ei merkitse kohtuutonta puuttumista vähittäismyyjän sopimusvapauteen.

Costa Vapor ja sähkösavukkeiden käyttäjät vaativat sähkösavukkeita ja nikotiininesteitä koskevan markkinointikiellon lieventämistä. Lausunnoissa vaaditaan että täysi-ikäisille suunnattu mainonta ja markkinointi on sallittava, jotta kuluttajat voivat saada tiedon tämän vähemmän haitalliseksi katsotun tuotteen olemassaolosta ja kuluttajasuojalain mukaisen selkeän kuvan myytävästä tuotteesta.

Myös sähkösavukkeiden esilläpito tulisi näiden lausujien mukaan sallia vähittäismyynnin lisäksi myös verkkokaupassa.

Energianuuskaa valmistavat *Juniper Hillock Oy ja Impuls Tukku Oy* pitävät tuotteen esilläoloa myyntipisteessä tärkeänä, sillä he eivät voi muulla keinoin markkinoida tuotettaan. Myös *Suomen Bensiinkauppiaitten ja Liikennepalvelualueiden Liitto SBL* puolustaa energianuuskaa nikotiinittomana vaihtoehtona ja vastustaa esilläpitokieltoa. *Oikeusministeriö* toteaa, että ehdotetut esilläpitokiellon laajennukset tulisi perustella tarkemmin esimerkiksi asiantuntija-arvioilla, joiden mukaan energianuuska voi houkuttaa lapsia varsinaisen nuuskan käyttäjiksi.

Luku 10. Tupakointikiellot ja -rajoitukset

Terveyden ja hyvinvoinnin alan toimijat, *aluehallintovirastot* ja *Valvira* kannattavat lakiluonnoksessa esitettyjä muutoksia tupakointikieltoihin ja rajoituksiin. Tupakointikielloja pidetään yleisesti lausunnoissa vaikuttavana keinona vähentää tupakointia ja siitä koituvaa haittaa ympäristölle. *MaRa* pitää ravintoloihin kohdistuvia tupakointikielloja ylimitoitettuina ja vastustaa risteilyalusten saamia erivapauksia. Yksityisasuntoihin liittyvä tupakoinnin sääntely jakaa voimakkaasti lausunnonantajia niihin, jotka kannattavat esitystä ja toivovat vielä parempia mahdollisuuksia tupakoinnin kieltämiseen yksityisasunnoissa, ja niihin, jotka vastustavat rajoituksia ja pitävät esitystä yksityisyyden suojaa loukkaavina. Lisäksi lakiin vaadittiin lisättäväksi tupakointikiellot alaikäisiä kuljettavissa ajoneuvoissa sekä perhepäivähoidon tiloissa.

Tupakointitilat

Lääkärit tupakkaa vastaan -verkosto esittää, että tupakointitiloja koskevat säännökset tulee poistaa laista ja tupakointitiloista tulee luopua kokonaan. Jos näin ei voida menetellä verkosto esittää, että viranomaisten on tarkastettava tilat säännöllisin väliajoin ja tupakointitilojen omistajille on määrättävä vuotuinen valvontamaksu.

Myös *Suomen ASH ry* pitää lakiluonnoksessa ehdotettua kaikkien tupakointitilojen rakentamismääräysten yhdenmukaistamista askeleena oikeaan suutaan, mutta esittää, että kaikki tupakointitilat sisätiloista poistetaan, sillä turvallista tupakansavulle altistumisen tasoa ei ole ja savuton ympäristö saavutetaan vain poistamalla tupakointi tilasta kokonaan.

THL kannattaa erilaisten työpaikkoja koskevien tupakointitilasäännösten yhdenmukaistamista. *Filha ry* esittää tupakointikiellojen lisäksi, että nuuskan käyttö kiellettäisiin sellaisilla työpaikoilla, joissa henkilöstö tai vapaaehtoiset aikuiset toimivat nuorille roolimalleina, kuten kouluissa, nuorisotiloissa, harrastuksissa ja muissa nuorten käyttämissä tiloissa.

MaRa pitää tämänhetkisiäkin ravintoloiden tupakointitiloja koskevia määräyksiä liian kireinä, mutta kannattaa tupakointikiellojen ulottamista myös yksityisklubeihin samalla tavalla kuin muihinkin ravintoloihin. *MaRa* vastustaa risteilyaluksille annettavaa poikkeusta tupakointikielloissa. *MaRa* pitää juoman nauttimisen kieltoa ravintolan tupakointitilassa ylimitoitettuna ja toteaa sen aiheuttavan ravintoloissa turhia konflikteja ja lisätyötä henkilökunnalle. *MaRa* kannattaa majoitusliikkeiden savullisten huoneiden lukumäärän ja terassitupakointia koskevan sääntelyn pitämistä ennallaan ja vastustaa yleisötilaisuuksia koskevan sääntelyn kiristymistä.

Sähkötupakan ulotettuja tupakointikieltoja *MaRa* ja sähkötupakan puolustajat pitävät yllimitoitettuina. Nämä tahot kannattavat nykyisiä rajoituksia ja esittävät, että mm. ravintoloissa sähkösavukkeen käyttö tulee olla omistajan luvalla sallittua. Sähkötupakan puolustajat vastustavat sitä, että sähkötupakan käyttäjät rinnastetaan tupakoitsijoihin tupakointitiloista säädettyäessä. *Oikeusministeriön* mukaan sähkösavukkeiden käyttökieltoa koskeva ehdotus tulisi perustella esityksessä paremmin.

Asumiseen liittyvät tupakointikiellot

Terveyden ja hyvinvoinnin alan järjestöt, *Kiinteistöliitto*, *Isännöinti*, *Kuntaliitto* ja *Kouvolan kaupunki* kannattavat tupakointikieltojen laajennuksia ja pitävät hyvänä, että lakiluonnoksessa taloyhtiöiden on mahdollista aiempaa helpommin kieltää tupakointi tai rajoittaa sitä asunnoissa ja osakaiden hallitsemilla parvekkeilla tai terasseilla. Järjestöjen lausunnoissa korostetaan, että Suomi on sitoutunut WHO:n tupakkapuitesopimukseen, jonka 8 artiklan mukaan sopimuspuolten on suojeltava ihmisiä ympäristön tupakansavulle altistumiselta. *Oikeusministeriö* toteaa, että ehdotettu asumiseen liittyviä tupakointikieltoja koskeva sääntely täyttäneen oikeasuhtaisuusvaatimuksen ja että väestön terveyden edistäminen muodostaa hyväksyttävän rajoitusperusteen, joka on painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatima. Ehdotettu sääntely edellyttää *oikeusministeriön* mukaan kuitenkin monilta osin selkiyttämistä.

Kiinteistöliitto korostaa, että lain lähtökohdan tulee mahdollisimman selkeästi olla tupakoitsijan vastuun korostaminen ja esittää tätä lisääväksi lain esitöihin. *Kiinteistöliitto* kannattaa myös esitettyä sakkorangaistusta asunto-osakeyhtiön määräämän tupakointikiellon rikkomisesta. Ääritilanteissa *Kiinteistöliitto* pitää myös asunnon haltuunottoa kannatettavana rangaistuksena ja esittää täsmennettäväksi, että perusteeksi riittää yhtiön määräämän tupakointikiellon rikkominen.

Isännöinti esittää tupakoinnin kokonaiskieltoa asunnoissa ja huoneistoparvekkeilla/-pihoilla, sillä se vähentäisi lausunnon mukaan merkittävästi tupakoinnin taloyhtiöissä aiheuttamia erimielisyyksiä, edistäisi asumisterveyttä ja -viihtyisyyttä sekä parantaisi kotien turvallisuutta. Isännöinti pitää kuitenkin tärkeänä, ettei isännöinnistä saa tulla asumiseen liittyvien tupakointikieltojen valvojaa. *Isännöinti* esittää myös, että lakiehdotuksen perusteluihin kirjoitettaisiin tarkemmin auki, minkä tuotteiden polttaminen missäkin kieltotilanteessa olisi kiellettyä, jottei jouduta tulkitsemaan erilaisten savujen aiheuttajia ja sitä, kuuluvatko ne lain piiriin vai eivät.

Isännöinti huomauttaa, että tupakkalain asumiseen liittyviä kieltoja tulkitsevat pääasiassa ei-juridisen koulutuksen omaavat henkilöt, tulisi vähintäänkin perusteluissa selventää mm. miten asumiseen liittyvien tupakointikieltojen rikkomisen tilanteessa menetellään ja kehen savusta häiriintyvän asukkaan tulee olla yhteydessä. Liitto pyytää myös selventämään, onko taloyhtiö oikeutettu saamaan tarvittaessa poliisilta virka-apua.

Kuntaliitto kannattaa asunto-osakeyhtiöiden oikeuksien laajentamista tupakointikieltojen osalta, mutta huomauttaa, että valvontaresurssien tarve tulee lisääntymään uudistuksen myötä. Tähän Kuntaliitto esittää, että kunnan tulisi voida periä maksuja asunto-osakeyhtiöiden pyynnöstä tehdyistä tarkastuksista.

Hengityслиiton sekä *Allergia- ja astmaliiton* mukaan asuinhuoneistojen sisätilaa koskevan tupakointikiellon tulisi koskea myös sähkösavukkeen käyttöä, sillä siitä aiheutuu höyryä sisätilaan ja muodostuu myös eri yhdisteiden päästöjä sisäilmaan. Sähkösavukkeen pitkäaikaiskäytön vaikutuksista saadaan tietoa vasta vuosien ja vuosikymmenten päästä, minkä vuoksi sähkösavukkeen poispuhalkuksena syntyvän höyryn vaarallisuudesta ei voida olla varmoja. *Hengityслиitto* esittää, että parveketupakoinnin lisäksi tulisi olla mahdollisuus kieltää tupakointi myös ulko-ovien ja sisäänkäyntien yhteydessä. Terveystarkastajalla tulisi myös olla mahdollisuus puuttua yökerhojen ja ravintoloiden terasseilla tupakointiin, mikäli savu kulkeutuu asuintiloihin. Tupakointikieltojen poikkeuksiin liittyen *Hengityслиitto* huomauttaa, että myös hotellien tulee varmistua siitä, ettei tupakansavu kulkeudu rakenteiden kautta muihin majoitushuoneisiin tai alueelle, jossa tupakointi on kielletty. Parveketupakoinnin osalta terveysjärjestöjen lausunnoissa esitetään, että kiellon tulee koskea lisäksi myös esimerkiksi rivitaloyhtiön piha-aluetta, joka on asukkaan hallinnassa.

Suomen ASH ry pitää tärkeänä, että oikeus puhtaaseen hengitysilmaan nousee tupakoivan henkilön henkilökohtaisten tupakointioikeuksien edelle. Yhdistys pitää käytännön toimeenpanon kannalta hyvänä, ettei jatkossa enää edellytettäisi tupakansavun aiheuttaman terveyshaitan osoittamista, vaan riittäisi, että viranomainen toteaa savuhaitan mahdollisuuden. *Syöpäjärjestöt* esittävät, että parveketupakoinnin kieltoon tarvittavan viranomaislausunnon voisi pyytää myös yksittäinen asukas ja asian olisi otettava käsittelyyn asunto-osakeyhtiössä. Niissä tapauksissa, joissa taloyhtiössä joudutaan korjaamaan rakenteita tupakansavun leviämisen estämiseksi, useat terveysjärjestöt ja *Kiinteistöliitto* esittivät, että muutostöiden kustannukset maksaa tupakansavun levittäjä, ei taloyhtiö.

Suomen asunto-osakkeenomistajat ry vastustaa lausunnossaan esitettyä yksityisasuntojen tupakointikiellon mahdollisuutta ja esittää, että kieltojen sijaan taloyhtiöt tulee velvoittaa huolehtimaan eristeiden kunnossapidosta savun kulkeutumisen estämiseksi. Myös *Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri* pitää asumiseen liittyviä tupakointikieltoja perustuslain vastaisina ja huomauttaa, että asumismääräysten rikkomisen sanktiona voi olla asunto-osakkeen ottaminen yhtiön haltuun, mitä se pitää liian kovana seurauksena.

Tupakointikielto perhepäivähoitopaikoissa ja yksityisautoissa lasten läsnä ollessa

Terveyden ja hyvinvoinnin alan toimijat esittävät lakiin lisättäväksi tupakointikieltoa alaikäisiä kuljettavissa henkilöautoissa sekä täyttä tupakointikieltoa perhepäivähoitoon käytettävissä tiloissa. Tämä olisi järjestöjen mukaan tärkeä lastensuojelullinen toimi, jolle on myös kansalaisten enemmistön tuki. Muun muassa *Duodecim* huomauttaa, että lakiesityksen lähtökohtana on kieltää tupakointi sellaisissa tiloissa ja tilanteissa, joissa tupakansavu ja pinnoille kerääntyvät savujäämät voivat olla haitaksi tai vaarantaa sivullisten terveyttä. Tämän vuoksi järjestöjen mukaan tupakointi tulisi olla kielletty myös alaikäisiä kuljettavissa yksityisautoissa ja perhepäivähoitoon tarkoitetuissa sisätiloissa. Myös *Kiinteistöliitto* esittää, että perhepäivähoitotilat ja vastaavat tulisivat pysyvän tupakointikiellon piiriin.

Luku 11. Ohjaus ja valvonta

Lakiluonnoksessa esitettyihin valvontamaksuihin otettiin lausunnoissa kantaa puolesta ja vastaan. Myös viranomaisten resurssien turvaamista peräänkuulutettiin useissa lausunnoissa. *Oikeusministeriön* mukaan viranomaisten toimivallanjakoa olisi eri kohdissa syytä täsmentää.

Kuntaliitto pitää kannatettavana, että kansainvälisessä liikenteessä olevissa liikennevälineissä tapahtuvan myynnin valvonta siirretään kunnalta *Valviralle*. *Valvira* puolestaan vastustaa esitystä.

Kuntaliitto kannattaa ehdotusta, jonka mukaan valvontasuunnitelman sisällöstä ei enää säädettäisi tarkemmin lakitasolla, koska tällä tavoin kunnilla on mahdollisuus räätälöidä valvontasuunnitelma vastaamaan paikallisia tarpeita.

Valvontamaksut

Terveysjärjestöt ja *Kuntaliitto* kannattavat vähittäismyyntilupien ilmoitusten käsittelystä perittäviä maksuja sekä veroluonteista valvontamaksua, jonka tuloilla voidaan kattaa tupakkavalvonnan järjestäminen kunnassa. Vähittäismyyjien edustajat ja *Elinkeinoelämän keskusliitto* pitävät esitettyjä vähittäismyyjiltä perittäviä maksuja yleisesti liian korkeina ja katsovat, että valvontamaksut vaikeuttavat kohtuuttomasti tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntiä. Erityisesti sitä, että nikotiininesteiden myynti tuplaksi valvontamaksun, vastustetaan voimakkaasti. Valvontamaksuilta vaaditaan kustannusvastaavuutta ja kohtuullisuutta ja esitetään, että valvontamaksut muodostuisivat jatkossakin perusmaksusta ja pienemmästä myyntipistekohtaisesta lisämaksusta. *Kilpailu- ja kuluttajavirasto* toteaa, että taloudellisten vaikutusten arviointia tulee valvontamaksujen osalta täydentää. *Oikeusministeriö* toteaa, että myynnin vuotuisessa valvontamaksussa on valtiosäännön kannalta kyse verosta ja ehdottaa, että veron määräytymisen perusteista säädettäisiin ehdotettua tarkemmin.

Resurssien turvaaminen

Useiden järjestöjen lausunnoissa pidetään tärkeänä, että uudistusten myötä myös viranomaisten resurssit uudistusten toteuttamiseen ja valvontaan turvataan. *Tullin* ja *Valviran* resurssien turvaamista vaaditaan monissa lausunnoissa. Valvovien viranomaisten resurssien turvaamiseksi *Suomen ASH ry* esittää tupakkalain valvonnan maksullisuuden laajentamista kaikkiin valvontatoimenpiteisiin. Myös *SAK* korostaa, että tupakkalain viranomaisvalvontaan on varattava riittävät voimavarat.

Lääkäriliitto esittää, että tupakkaveron tuotosta korvamerkittäisiin lailla osa terveydenhuollolle nikotiiniriippuvuuden ja tupakkasairauksien hoitoon sekä ennaltaehkäisevään, lapsiin ja nuoriin kohdistuvaan tupakanvastaiseen työhön. Myös useat järjestöt vaativat, että tupakasta vieroittumisen tuki otetaan järjestelmällisesti osaksi sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluita. Tämä edistäisi lausuntojen mukaan myös hallitusohjelman tavoitteita väestön terveyserojen kaventamisesta.

Luku 12. Kiellot ja vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Valviran mukaan pysyvän myyntiluvan peruuttamisen tulisi olla mahdollista, mikäli myyntipaikassa myydään tai säilytetään tupakkalaisissa kiellettyjä tuotteita. *Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri* pitää kieltojäsenä niiden merkitykseen nähden liian yksityiskohtaisina.

Luku 13. Muutoksenhaku

Säännöksiin ei esitetty muutoksia. *Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri* huomauttaa kuitenkin, että hallitusohjelmassa pyritään rajaamaan viranomaisen muutoksenhakuoikeutta hallintoasioissa. *Oikeusministeriö* ehdottaa, että valituslupa ulotettaisiin kaikkiin tupakkalain mukaisiin asioihin ja huomauttaa valitusoikeuden rajoittamista koskevasta hallitusohjelman kirjauksesta.

Luku 14. Rangaistussäännökset

Tulli esittää, että kaikki maahantuontikieltojen ja -rajoitusten rikkomiset voisi rangaista yhdenmukaisesti salakuljetusrikoksina. *Tulli* myös ehdottaa, että vähäisissä säännösten vastaisissa otettaisiin käyttöön hallinnollinen virhemaksutyypinen seuraamus. Tällöin välttyttäisiin *Tullin* mukaan sanktioiden päällekkäisyyden ongelmalta.

Oikeusministeriö suhtautuu myönteisesti siihen, että jatkossa suussa käytettäväksi tarkoitetun tupakan maahantuontiin sovellettaisiin rikoslain salakuljetusrikoksia koskevia säännöksiä. *Oikeusministeriö* toteaa voivansa hyväksyä sen, että tupakkatuotedirektiivin täytäntöönpanon aikataulusta johtuen vankeusuhkaiset rangaistussäännökset sisällytetään myös jatkossa tupakkalakiin. Se toteaa usean rangaistussäännöksen osalta, että niiden soveltamisalan laajennukset tulisi perustella tarkemmin. Valvontaviranomaisten toimivaltuuksien laajentamista ehdotetusta tulisi *oikeusministeriön* mukaan harkita, jotta voitaisiin välttää tarpeettomia kriminalisointeja. *Oikeusministeriö* suhtautuu varauksellisesti tupakan myyntirikkomusta koskevan rangaistussäännöksen lisäämiseen tupakkalakiin. *Oikeusministeriö* pitää ongelmallisena sitä, että asuinyhteisön päättämän tupakointikiellon rikkominen kriminalisoitaisiin.

Valvira esittää lausunnossaan useita rangaistussäännöksiin liittyviä huomioita ja ehdottaa rangaistussäännöksiin lisäkiristyksiä. Se painottaa lisäksi rangaistussäännösten johdonmukaisuutta ja tasa-vertaisuutta.

Luku 15. Erinäiset säännökset

Säännöksiin ei esitetty muutoksia.

Luku 16. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri katsoo, että säännösten vaiheittainen voimaantulo tekee lain soveltamisesta haastavaa. Tupakkaelinkeinojen edustajat esittävät säädösten voimaantuloon mahdollisimman pitkää siirtymäaika. Sähkösavukevalmistajat esittävät laitevaatimuksille ja makuaineiden myynnille vähintään kahden vuoden siirtymäaika. Samanpituista siirtymäaika ehdotetaan myös etämyyntikiellon voimaantulolle. Siirtymäaikavaatimuksia perustellaan varastotappioiden ja työpaikkojen menettämisen minimoimisella ja elinkeinonharjoittajien toimeentulon säilyttämisellä. Useissa terveyden ja hyvinvoinnin alan toimijoiden lausunnoissa puolestaan katsotaan, ettei pitkille siirtymäajoille ole tarvetta.

Tupakkateollisuusliitto ry ja Philip Morris kritisoivat sitä, että sellaisten savukkeiden vähittäismyynti, joissa mentoli on kapselissa, kielletäisiin heti uuden lain voimaantullessa eikä vasta vuonna 2020.

Lausuntonsa antoivat

Ahvenanmaa
Allergia- ja astmaliitto
Amanita
Anne Puuronen
Costa Vapor S.L.
DAT, Lääkärit tupakkaa vastaan -verkosto
Duodecim
Ehyt ry
Elinkeinoelämän keskusliitto, EK
Etelä-Suomen Aluehallintovirasto
European Cigar Manufacturers Assosiation
Filha ry
Fontem Ventures
Helsingin ja uudenmaan sairaanhoitopiiri
Hengityслиitto
Itä-Suomen Aluehallintovirasto
Isännöintiliitto
Jani Juntikka
Jouko Martikainen
Juha Arfmann
Juniper Hillock & Impuls Tukku
Kiinteistöliitto
Kilpailu- ja kuluttajavirasto, KKV
Kouvolan kaupunki
Kuntaliitto
Lapsiasiavaltuutettu
Lounais-Suomen Aluehallintovirasto
Lääketeollisuus ry
Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry
Mikko Nuutinen
Nicoventures
Paul Saar Oy
SIA Paul Saar Holdings
SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
Oikeusministeriö

Petri Mäntysalo & co.
Philip Morris
Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto
Päivittäistavarakauppa ry
SAK
Savuton Suomi 2030 -yhteistyöverkosto
Savuton Suomen 2030 -neuvottelukunta
Suomen Bensiinikauppiaitten ja
Liikennepalveluajlojen Liitto, SBL
Työ- ja elinkeinoministeriö
Terveuden ja hyvinvoinnin laitos, THL
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Timo Siekkinen
Tobaksindustrien, Denmark
Tomi Panula-Ontto
Turvallisuus ja kemikaalivirasto, Tukes
Tulli
Tupakkateollisuusliitto
Tuula Räsänen
Ulkoministeriö
Valvira
Vapers Finland
Valtiovarainministeriö
Yksityiset tupakkayritykset
Suomen ASH ry
Suomen Asunto-osakkeenomistajat ry
Suomen Hammaslääkäriliitto
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Sydänliitto
Suomen Varustamot
Syöpäjärjestöt
STM, Työsuojeluosasto
Suomen Apteekkariliitto
Myrkytystietokeskus

